

6 ŞUBAT DEPREMİ

KRİZ MERKEZİ RAPORU

DİYARBAKIR
KENT KORUMA VE DAYANIŞMA
PLATFORMU

DİYARBAKIR
KENT KORUMA VE DAYANIŞMA
PLATFORMU

6 ŞUBAT DEPREMİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

Yayına Hazırlayan:
Kurdish Studies Center

Tasarım:
Mansur MENTEŞ
archetypecreative.co

İçindekiler

1. Giriş ve Arka Plan	4
1.1. Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu	4
1.2. Deprem sonrası istatistikî bilgiler	4
1.3. Depremîn İlk Saatleri ve Kriz Masasının Kurulması	6
1.3.1. Kriz Merkezimizin Kararları ve Uygulamaları.....	6
1.3.2. Arama-Kurtarma, Barınma, Yemek alanındaki çalışmalar.....	9
1.3.3. Sağlık alanındaki çalışmalar	9
1.3.4. Platform tarafından temin edilen ve dağıtılan ihtiyaçlar	9
1.3.5. İzleme ve Psikososyal Destek Çalışmaları	10
1.4. Gözlem Notları: Sorunlar, Aksaklıklar, Eksiklikler	12
1.4.1. Hasar Tespit Çalışmaları ile İlgili Tespitler	13
1.4.2. Afete Hazırlık, Arama-Kurtarma ve Süreç Yönetimi ile İlgili Tespitler	13
1.5. Beklentiler, Öneriler, Talepler	14
2. Ziyaretler ve Görüşmeler	15
3. Basın Bilgilendirme Toplantıları:.....	20
4. EK:1 Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu üyeleri:	22

1.Giriş ve Arka Plan

6 Şubat 2023 tarihinde ilki saat 04.17'de Kahramanmaraş/Pazarcık merkezli 7.7, ikincisi saat 13.24'te Kahramanmaraş/Elbistan merkezli 7.6 büyüklüğünde 2 deprem meydana geldi. Türkiye'nin Diyarbakır, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya, Kilis, Adana, Osmaniye, Gaziantep ve Hatay ile Suriye'nin İdlib, Halep, Hama, Lazkiye, Tartus ve Rakka kentlerinde büyük yıkıma yol açan depreme ilişkin Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu bünyesinde bir kriz merkezi oluşturulmuş ve bütün çalışmalar bu merkezin koordinasyonunda yürütülmüştür. Bu rapor, kriz merkezimizin çalışmalarını içermektedir.

1.1. Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu

Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu, kentin gündemine daha aktif dahil olma iddiası ve niyetiyle 19 Aralık 2022'de kuruldu. Halihazırda 87 üyesi bulunan platformun bileşenleri arasında iş dünyası, emek ve meslek odaları, sendikalar, sağlık örgütleri, basın kuruluşları, hak örgütleri, inanç gruplarını temsil eden kuruluşlar, kadın, çocuk, kent, çevre, hukuk, dil, kültür-sanat alanında çalışan sivil toplum kuruluşları yer alıyor.¹

Platform olarak kuruluşumuzun deklare edildiği toplantıda "Kent'in tarihine, kültürüne, mimarisine, sanatına, ekonomik kaynaklarına ve sosyal dokusuna sahip çıkma; bu amaçla sorunlarının tespiti ve çözümü gayesiyle siyasi görüş, ırk, din, dil, etnik köken, cinsiyet ayrımı olmaksızın her türlü farklılığıyla kentteki bütün aktörleri bir araya getirecek kent dayanışma ve koruma platformuna büyük bir ihtiyaç duyulduğu" paylaşılmış, platformun hedefleri de şöyle açıklanmıştır:

- *Ekonomik kalkınmanın, toplumsal ve çevresel unsurları bir arada gerçekleştirerek sürdürülebilirliğini sağlayarak sağlıklı ve kaliteli bir yaşam; nitelikli eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği, yenilikçilik ve sürdürülebilir şehir yaşamını sağlamak,*
- *Sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunmasına katkı sunmak,*
- *Katılım, çalışma uyumu, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetim anlayışını katkı sunmak,*
- *Sivil toplumun gelişimine destek olunması ve sivil toplum kuruluşları ile yerel ve kamu yönetimleri arasında iletişimi güçlendirmek,*
- *Kent kültürünün ve kent kimliğinin geliştirilmesine katkı sunarak, kent kimliğine duyulan bağlılık ile kentlilik bilinci arttırıp kente ilişkin ekonomik, sosyal ve çevresel kaynakların etkili, verimli ve adil bir şekilde kullanılmasını sağlamak,*
- *Fiziksel, çevresel, sosyal ve ekonomik çerçevede kentlerin karşılaşılabileceği her türlü tehlike, tehdit ve olumsuz durumlarla kenti oluşturan birçok dinamiklerin, aktörlerin ve kamu kurumlarının koordineli ve kapsamlı bir şekilde mücadele etmesine katkı sunmak.*

1.2. Deprem sonrası istatistiksel bilgiler

6 Şubat günü yaşanan depremlerde Diyarbakır merkezde 2'si boş olmak üzere 8 bina, ilçe ve köyler dahil edildiğinde toplam 175 yapı yıkılmıştır. İlçe ve köylerde enkaz altında kalan kimse olmadığı tespit edilmiştir. Çöken

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

binalarda arama kurtarma çalışmaları 18.02.2023 itibari ile tamamlanmıştır. Diyarbakır'da toplam 414 kişi yaşamını yitirmiş, arama-kurtarma çalışmalarında 902 yurttaşımız yaralı olarak kurtulmuştur.

Diyarbakır Çevre Şehircilik ve İklim İl Müdürlüğü tarafından açıklanan verilere göre; Diyarbakır'ın il ve ilçelerinde yürütülen hasar tespit çalışmalarının sonucunda; Diyarbakır genelinde 26 bina yıkık, 64 bina acil yıkılacak , 4.612 bina ağır hasarlı, 3.428 bina orta hasarlı, 45.246 bina az hasarlı, 129.918 bina hasarsız, olarak tespit edilmiştir.

Diyarbakır Geneline Ait Vefat, Yaralı ve Hasar Tespit Verileri

HASAR TESPİT	BİNA SAYISI
YIKIK	26
ACİL YIKILACAK	64
AĞIR HASARLI	4.612
ORTA HASARLI	3.428
AZ HASARLI	45.246
HASARSIZ	129.918
İNCELENEMEYEN	8.553
DEĞERLENDİRME DIŞI	23.669
TESPİT YAPILAMAYAN	3.066

CAN KAYBI VE YARALILAR

VEFAT	414
YARALI	902

1.3. Depremin İlk Saatleri ve Kriz Masasının Kurulması

Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu bileşenleri olarak, 6 Şubat günü saat 04.17'de gerçekleşen ilk depremden hemen sonra, platformun bütün üyelerine çağrı yapılarak saat 05.00'da Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) binasında bir araya geldik. Toplantıda "Deprem Kriz Merkezi" oluşturularak merkezin 7/24 çalışma esasına göre hareket etmesi kararlaştırıldı.

6 Şubat 2023

1.3.1. Kriz Merkezimizin Kararları ve Uygulamaları

- Kriz Merkezi öncelikle ilimiz Diyarbakır olmak üzere depremin etkilediği illerde barınma, teknik, lojistik ve temel ihtiyaçları tespit etmek ve tespit edilen bu ihtiyaçların kriz merkezimizde karşılanması sürecini koordine etmiştir.
- Kriz Merkezimiz ilk anda çöken yapıların tespitinin yapılması için çalışma başlatmış, bu amaçla TMMOB üyelerinden oluşan ekipler sahaya yönlendirilmiştir.
- Enkaz alanında tespit edilen eksikliklerin Kriz Merkezi'ne iletilmesi ve tespit edilen eksikliklerin Kriz Merkezimizde giderilmesi için görevlendirmeler yapılmıştır.
- DTSO Başkanlığı, Genel Sekreterliği ve koordinasyon sözcüleri marifetiyle Diyarbakır Valiliği ve diğer resmi kuruluşlar ile gerekli görüşmeler yapılarak, kent adına daha koordineli çalışmaların yapılması sağlanmaya çalışılmış, özellikle AFAD ve benzeri kuruluşların eksik kaldığı noktalarda afet bölgelerindeki ihtiyaçların daha hızlı tespit edilerek giderilmesine ciddi katkı sağlanmıştır.
- Koordinasyon, resmî kriz birimleri içinde yer almasa da sivil ve resmî koordinasyon grupları arasında bir köprü görevi görmüş ve kriz sürecinin daha sağlıklı yönetilmesini sağlamıştır.
- Basın yayın ve sosyal medya yoluyla doğru ve teyit edilmiş bilgiler paylaşarak artçı depremler ve hasarlı yapılara karşı dikkatli olunması yönünde çağrılar yapılmıştır.
- Yerel ve ulusal medya ile sosyal medya hesapları üzerinden düzenli açıklamalar yapılarak kamuoyu bilgilendirilmiştir.

Kriz merkezimiz bünyesinde bu çalışmaların sağlıklı yürütülebilmesi için çeşitli birimle kurulmuştur. Bu doğrultuda;

- Yemek desteğinde bulunacak kişi ve kurumlardan bu destek ve taleplerin toplanması ve yemek ihtiyacı olan yerlere yemek dağıtımının yapılması için **Yemek Birimi**,
- Kuru gıda ürünlerinin temini, paketlenmesi ve dağıtım süreçlerini organize etmek üzere **Gıda Birimi**,
- Şehir içinde ve diğer şehirlerde ihtiyaç duyulan soba, odun, kömür ve yakıt gibi ısınma ihtiyaçlarını karşılamak üzere **Odun-Kömür ve Yakıt Birimi**,
- Battaniye ve kıyafet gibi ihtiyaçların tespiti, gelen yardımların toparlanması ve ihtiyaç duyulan yerlere ulaştırılması için **Tekstil Birimi**,
- Şehir içinde ve diğer şehirlerde ihtiyaç duyulan ilaç, hijyen ve diğer sağlık ürünlerinin temini ve ulaştırılması için **Sağlık ve Hijyen Birimi**,
- İhtiyaç duyulan malzemelerin Diyarbakır içinde ve diğer şehirlerde gerekli yerlere ulaştırılması için gerekli koordinasyonu yapmak üzere **Nakliye Birimi**,
- Arama kurtarma çalışmaları ve enkaz kaldırmada ihtiyaç duyulan malzeme, ekipman ve iş makinelerinin temini ile hasar tespit çalışmalarında yer alacak uzmanların koordinasyonunu sağlayan **Teknik Birim** kurulmuştur.

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

1.3.2. Arama-Kurtarma, Barınma, Yemek alanındaki çalışmaları

- Enkaz alanlarında, arama-kurtarma çalışmalarında ihtiyaç duyulan iş manikaları ve diğer teknik malzemelerin büyük bir kısmı Kriz Merkezimiz tarafından karşılanmıştır. Bu kapsamda; arama ve kurtarma çalışmalarını desteklemek amacıyla ihtiyaç duyulan 80 adet iş makinası, hilti, matkap, demir kesme makası, eldiven, baret, jeneratör, uzatma kablosu, balyoz, kazma, kürek, el feneri vb. teknik malzemeler tespit edilip ihtiyaçlar Kriz Merkezi tarafından günlük olarak karşılanmıştır.
- Platform bileşenlerimizin birçoğunun hizmet binaları, geçici barınma merkezlerine dönüştürülerek, deprem mağdurlarının barınma ve günde 3 öğün olmak üzere yemek, çay, su vb. ihtiyaçları ilk gün itibariyle karşılanmaya başlanmıştır.
- Kriz Merkezi ve kentin diğer bileşenleri ile ortaklaşarak aralarında Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi Fabrikaları, depolar, Tekstil Organize Sanayi Bölgesi (Tekstil Kent) Fabrikaları, spor salonları, düğün salonları, camiler, AFAD Çadırları, özel ve devlet okulları, özel rehabilitasyon merkezleri, az katlı özel işletmeler (cafe, restoran vb.), tren vagonlarının yer aldığı ve platformun tüm bileşenlerinin oluşturduğu 400 adet toplanma ve geçici konaklama merkezi oluşturulmuştur.
- Kriz Merkezimizin belirlenmiş olduğu konaklama merkezlerine yurttaşlarımız yönlendirilerek güvenlikleri ve barınmaları sağlanmıştır.
- Toplanma ve geçici konaklama alanlarında barınan yaklaşık 250 bin kişiye üç öğün olacak şekilde toplamda yaklaşık 4 milyon porsiyon yemek dağıtılmıştır. Bu verilere koordinasyonun üstlendiği yemekler ile özel işletmelerin katkıları dahildir.

1.3.3. Sağlık alanındaki çalışmalar

- Kentteki sağlık meslek örgütlerinden oluşan Sağlık Platformu, hastane ve acil servisleri ziyaret ederek durum ve ihtiyaç tespitleri yapmıştır.
- Arama kurtarma çalışmaları takip edilip anlık vefat ve yaralı sayılarına ilişkin veriler kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- Depremden etkilenen yurttaşların tedavilerine ilişkin çalışmalar yürütülmüş ayrıca salgın hastalıklara karşı önlem ve hazırlık çalışmaları yürütülmüştür.
- Platform bileşenlerinden sağlık ekipleri oluşturularak toplanma merkezlerinde gözlemler yapılmış, yaşanan sağlık sorunları konusunda yardımcı olunmuştur.
- Depremzede vatandaşların hem ilaç ve tıbbi malzeme hem de diğer ihtiyaç malzemelerinin karşılanması için Türkiye Eczacılar Birliği ile iletişime geçilerek deprem bölgelerine 26 noktada Sahra Eczaneleri kurulmasını koordine edilmiştir.
- Toplanma alanlarında gelişebilecek salgın hastalıklar için İl Sağlık Müdürlüğü ile koordineli şekilde ilaç tedariki ve hazırlık yapılmıştır.
- Depremden etkilenen hayvanların kurtarılması ve tedavisi ile sokak hayvanlarını besleme çalışmaları yürütülmüştür.

1.3.4. Platform tarafından temin edilen ve dağıtılan ihtiyaçlar

- DTSO Hizmet binası otoparkı, Eğitim-Sen 2 Nolu Şube binası, Genel-İş 1 ve 2 Nolu Şube binaları, Diyarbakır Barosu Tahir Elçi Konferans Salonu ve TMMOB'a bağlı odaların binaları depolama ve dağıtım merkezlerine dönüştürülerek kentteki deprem mağdurlarının ihtiyaç duyduğu malzemelerin (yemek,

battaniye, su, hijyen malzemeleri, soba, kıyafet vb.) koordinasyon ekiplerince mesai gözetilmeksizin dağıtımı sağlanmıştır.

- AFAD tarafından oluşturulan 6 geçici barınma alanlarına da gerekli malzemeler Kriz Merkezi tarafından temin edilip ihtiyaçlar karşılanmıştır.
- Bileşenlerimiz tarafından Diyarbakır'da yaşamını yitiren yurttaşların defni için ihtiyaç duyulan kefen bezi temin edilmiştir.
- Hasta yatağı, hasta bezi, çocuk bezi gibi ürünler ihtiyaçlar ölçüsünde temin edilerek günlük olarak talep eden depremzede yurttaşlarımıza ulaştırılmıştır.
- Platformumuz bileşenleri olan kadın örgütleri başta olmak üzere kurumlarımızca kadın hijyen malzemeleri, kadın pedi, kadın iç çamaşırı ve özel ihtiyaçlar tespit edilerek karşılanmıştır.

1.3.5. İzleme ve Psikososyal Destek Çalışmaları

- Bileşenimiz olan Diyarbakır Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Derneği tarafından, Dünya mirası olan Diyarbakır Kalesi ve Suriçi anıtsal yapılarda yapılan hasar tespit çalışmalarında 30 burç ve burç araları, 3 camii olmak üzere 33 anıtsal yapıda, hasar tespit edilmiş, bununla ilgili gerekli süreçler başlatılmıştır.
- Platform bünyesindeki baro ve hak örgütleri depremzede ve depremden etkilenen yurttaşlarımıza yardım götürün gönüllülerimizin karşılaştığı hak ihlallerini tespit ederek bunların giderilmesini sağlamıştır.
- Bileşenimiz olan İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi tarafından; Diyarbakır Cezaevlerinde mahpuslar ve yetkililer ziyaret edilerek mahpuslar ve deprem sonrası koşullar hakkında bilgi edinilmiş, mahpusların deprem nedeniyle yakınları ile ilgili duydukları endişelerin giderilmesi için iletişim sağlanması yönünde talepte bulunulmuştur.
- Deprem sonrası yaşanan ırkçılık, nefret suçu ve işkencenin önlenmesi konusunda devletin ilgili kurumlarını uyarıcı nitelikte açıklamalar yapılmış, bu saiklerle yönelen şiddetin hukuki takibini yapmak üzere mağdurların başvuruları alınmıştır.
- Çadır kent ve diğer geçici barınma alanlarında, yerinde gözlem ve incelemeler yapılmış, tespit edilen eksiklikler ve çözüm önerileri rapor haline getirilmiş ve ilgili kamu kurumlarıyla paylaşılmıştır. Benzer çalışmalar Adıyaman ve Malatya başta olmak üzere diğer deprem bölgelerinde de yürütülmüştür.
- Çadır kentin kurulacağı alanda incelemeler yapılmış ve çadır kentin Dicle Nehri yatağında bulunan boş arazide kurulmasının sebep olabileceği ihlaller öngörülerek, alanın değiştirilmesi için Diyarbakır Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne başvuruda bulunulmuştur.
- Deprem sonrası deprem sahasında çalışan gazetecilerin engellenmesi ve haber alma hakkına müdahale edilmesi gibi hak ihlalleri takip edilmiş ve ilgili sivil ve resmi kuruluşlar nezdinde bu engelleme ve ihlallerin giderilmesi için çalışmalar yürütülmüştür.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile koordineli bir şekilde hasar tespit çalışmaları başlatılıp ilk etapta ağır hasarlı binaların tespiti yapılmıştır. Platformumuzun bileşeni olan TMMOB'un 400 üyesi bu çalışmalara gönüllü olarak katılmıştır.
- Platformumuzun bileşenlerinden olan Diyarbakır Barosu bünyesinde oluşturulan hukuk komisyonu, kentteki hasarlı binalara ilişkin cezai ve hukuki sorumluluk açısından yurttaşların ileriki süreçlerde hak kaybına uğramaması için delil tespiti için hukuki süreçleri başlatmış ve kentimizde ölümlerin yaşandığı yapılarla ilgili sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Hukuki süreç takip edilmektedir. Baro bünyesindeki hukukçular Adıyaman'daki hasarlı binalarda delil tespitlerine de katılmıştır.

- Koordinasyonumuz bünyesindeki Çocuk Hakları Odaklı Kriz Yönetim Ağı aracılığıyla deprem sonrası özellikle çocuklara yönelik psikososyal destek, oyun, sanat vb. çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar için ayrıca gönüllü ekipler diğer il ve ilçelere dönüşümlü olarak yönlendirilmiştir.
- Gönüllülerimiz Adıyaman'da uyum ve travma üzerine çalışmalar yürütmüş, çocukların ihtiyaç duyduğu kitap ve kırtasiye ürünlerinin dağıtımını sağlamışlardır. Adıyaman'da kütüphane kurma çalışmaları başlatılmıştır.
- Yine Adıyaman'da İskenderun, Antakya, Narlı, Pazarcık, Elbistan ve Arsuz'da psikososyal destek ve eğitim çalışmaları yürütülmüş, gezici ekiplere materyal desteği sağlanmış, köylerde ihtiyacı olan çocuklar belirlenip öğrencilere oyuncak, kırtasiye malzemeleri, okuma kitapları ve kaynak kitaplar temin edilmiştir.
- Diyarbakır'da kayıp çocuk iddialarının takibi yapılmış, bu doğrultuda bilgiler teyit edilerek sorunlara müdahale edilmiştir. Diğer illerdeki kayıp ve kaçırılmış çocuklarla ilgili iddialara ilişkin de sivil toplum kuruluşlarıyla koordineli hareket edilmiştir.

1.3.6. Diğer illerde yapılan çalışmalar

Kriz merkezimiz depremin ilk günü Diyarbakır'daki çalışmaları belli bir düzeye getirdikten sonra çevre iller başta olmak üzere diğer deprem bölgelerine yönelik çalışmalara başlamıştır. Bu kapsamda;

- Platform sözcülerince depremin yaralarını sarmaya yönelik gerek gerekli lobi çalışmaları yapılarak deprem bölgesine yardımların ulaştırılmasına katkı sağlamıştır.
- Kriz Merkezi tarafından diğer iller için temin edilen teknik ekiplerin ulaşımını sağlamak üzere araç temini gerçekleştirilmiş ve ihtiyaçlar Adıyaman, Kahramanmaraş, Malatya, Gaziantep ve Hatay'a ulaştırılmıştır.
- Depremin ikinci gününden itibaren bileşenlerimizden TMMOB ve KESK bünyesinde oluşturulan ekipler Adıyaman, Malatya, Gaziantep ve Kahramanmaraş illerine gönderilmiş, burada koordinasyon merkezleri oluşturulmuş ve çalışmalar koordineli bir şekilde yürütülmüştür.
- Platform bileşenleri genel merkezleriyle iletişime geçilerek merkezi düzeyde koordinasyonların oluşturulması için çağrıda bulunmuştur.
- Enkaz kurtarma çalışmalarında kullanılmak üzere, iş makineleri, kırıcı ve delici aletler, termal yer görüntüleme aracı ve telsiz ekipmanları temin edilip Adıyaman'a gönderilmiştir.
- Kahramanmaraş'taki bilişimcilere arama kurtarmada kullanılmak üzere 3 bilgisayar gönderilmiştir.
- Kurtarma ekiplerinin kullanması amacıyla depremden etkilenen bölgelere 2.000 adet Powerbank gönderilmiştir. Kurtarma ekibi ve yurttaşlar için gönderilen toplam powerbank sayısı yaklaşık olarak 10.000 adettir.
- Her gün 6 gönüllü eczacı ile Adıyaman'a gidilerek vatandaşlarımızın ilaç ihtiyaçları 24 saat karşılanmıştır.
- Platform bünyesindeki kurumlardan yaklaşık 5.000 kişi depremden etkilenen il ve ilçelere dönüşümlü olarak gitmiş ve oradaki çalışmalara gönüllü bir şekilde katılmıştır.
- Gönüllülerimiz deprem bölgelerinde planlama, gidecek yardımların hazırlanıp yüklenmesi, buldukları il-ilçede gelen yardımların indirilmesi, tasnif edilmesi, dağıtılması gibi süreçleri koordine etmiş ve yürütmüşlerdir.
- Deprem bölgelerinde dağıtım ve benzeri çalışmalara katılan gönüllülerimiz bu çalışmaları yaklaşık 1000 şahsi/kurumsal araçla gerçekleştirmişlerdir. Yani Diyarbakır dışındaki bölgelerde yaklaşık 1000 araçla sürekli sahada olan en az 5000 gönüllümüz çalışmalara katılmıştır.

- Depremin ikinci gününden itibaren Diyarbakır'a doğru yola çıkan yardım tırlarının büyük bölümü diğer bölgelere yönlendirilmiş, böylece hem Diyarbakır'dan hem Diyarbakır'a gelenlerden temel ve acil ihtiyaçlar bölgeye gönderilerek eksiklerin giderilmesi sağlanmıştır.
- İş dünyası başta olmak üzere bileşenlerimiz, depremden etkilenen çocuklarımıza burs desteği sağlayacak mekanizmaların kurulması ve işlemesi için çalışma başlatmışlardır.
- Adıyaman başta olmak üzere toplam konteynır, mobil tuvalet, temizlik ürünleri, gıda ürünleri, medikal malzemeler, battaniye, su, göçüklerde kullanılacak teknik ekipmanlar vb. ihtiyaçlar depremden etkilenen bölgelere gönderilmiştir.
- Diyarbakır dışına gönderilen ürünler toplam 340 tır ile 480 kamyon, pikap ve transit araçla transfer edilmiştir. Bu araçlarla;

Jeneratör

Çadır

Battaniye

Elektrikli ısıtıcı

Odun sobası

Yakacak odun ve kömür

Konteyner, mobil tuvalet ve mobil duş,

Kefen ve cenaze torbası

Su, ekmekek, kuru gıda vb.

Powerbank, fener, pil, mum vb.

Giyim eşyası,

Çocuk maması, hijyenik çocuk bezi, çocuk giysisi ve oyuncak,

İlaç ve medikal malzemeler,

Kadın pedi, iç çamaşırı, hasta bezi, maske, temizlik ve sağlık malzemeleri vb. karşılanmıştır.

1.4. Gözlem Notları: Sorunlar, Aksaklıklar, Eksiklikler

Depremden kısa süre önce kurulan Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu, Diyarbakır'daki işleyiş için hazır ve uygun bir zemin olması hasebiyle hızlı aksiyon almayı kolaylaştırmıştır. Depremin üzerinden daha bir saat geçmeden kurulan Kriz Merkezi, ilk andan bugüne kadar çalışmalarını özveriyle sürdürmüş ve sürdürmektedir. Bundan sonraki süreç de platformumuz açısından paydaşlar ve Diyarbakır halkı ile birlikte, dayanışma ve güçlenmeyi esas alarak yürütülecektir.

Bütün bu süreç boyunca gözlemlediğimiz bazı hususların da altını çizmek gerektiğini düşünüyoruz:

1.4.1. Hasar Tespit Çalışmaları ile İlgili Tespitler

- Kentimizdeki birçok yapıda yeterli veya gerekli önlemlerin alınmaması,
- Yetersiz denetim nedeniyle toprak kotu altında kalan bölümlerde su yalıtımı için çözüm ve tedbirlerinin yetersizliği,
- Zemin katlarda plan fonksiyon değişiklikleri,
- Zemin kattan bodrum kata veya 1. Kata merdiven bağlantısı eklemek suretiyle betonarme döşemelerin kırılması,
- Kirişlere zarar verilmesi,
- Bodrum katlarda bulunan sığınak başta olmak üzere depo bölümlerinin otoparka çevrilmesi,
- Mevcut otoparkı bulunan veya sonradan otoparka dönüştürülen bodrum ve zemin kattaki işyerlerinin oto yıkama üniteleri kurması,
- Oto yıkama ünitelerinde oluşan su ve nem problemi ile birlikte temel, kolon ve taşıyıcı perde beton duvarlarda bulunan donatıların korozyona uğrayarak çürümesi,
- Betonların nem, su ve suyun içerisine katılan kimyasal temizlik maddelerinden ve don olaylarından etkilenerek dayanımını yitirmesi
- gibi taşıyıcı sistemler üzerinde çok önemli yapısal tahribatlar bulunmaktadır.
- Bununla birlikte elektrik ve tesisat ustaları/işçileri tarafından kesinlikle yapılmaması gerekirken taşıyıcı sistemlerin içinde (kolon, kiriş, perde beton) elektrik şebekesi için kanal veya kabloların çekildiği, atık su vb. tesisat borularının da taşıyıcı sistemlerin kırılarak içinden geçirildiği veya taşıyıcı sistemlerin özellikle kirişin kırılarak kiriş donatısına bağlandığı tespit edilmiştir.

1.4.2. Afete Hazırlık, Arama-Kurtarma ve Süreç Yönetimi ile İlgili Tespitler

- Depreme hazırlık düzeyinin yetersiz olması konut rezervinin depreme dayanıklı olmaması, binaların deprem yönetmeliğine uygun olmaması ve taşıyıcı sistemlerine müdahalelerin büyük yıkıma yol açmıştır.
- Affet eğitimi ve biliminin bireysel ve kurumsal düzeyde çok yetersiz olduğu görülmüş, asli görevleri afet yönetimi ile afete müdahale olan AFAD ve Kızılay başta olmak üzere ilgili kurumlar sürece yeteri kadar güç yetirememiştir.
- Arama kurtarma çalışması yürüten kurumların yeterli kapasite ve envanterinin bulunmaması nedeniyle bu çalışmaların gecikmeli başladığı ve çok uzun sürdüğü gözlemlenmiştir.
- Gerek yerel gerek merkezi ölçekte, iktidarın öncelikle ve tercihleri zamanında ve etkin bir müdahalenin önünde bir engel oluşturmuştur.
- Aşırı merkezîyetçi, hiyerarşik, çoğulculuğu gözetmeyen yapılar katılımcı ve kapsayıcı olmadıklarından süreçlerde en temel gereksinimleri göz ardı edebilmiş, eksiklik ve aksaklıklar yaşanmıştır.
- Bir afet anında şehrin ve ülkenin sivil toplum ve toplumsal dinamikleri müdahaleyi hızlandıran, ihtiyaç skalasını geniş tutabilen, dayanışmayı pekiştiren bir işlev görürken çoğu yerde bundan kaçınmakla, merkezileşmiş bürokrasiyi kriz anında da dayatmak, bu kurumları daha da hantallaştırmış ve ihtiyaçların zamanında giderilmesinin önünde engel teşkil etmiştir.
- Deprem için toplanan özel vergilerin genel harcama kalemleri içinde tüketilmesi ve deprem bölgelerine kayda değer bütçeler ayrılmamış olması, kamu harcamalarında somut, gerçekçi ve çözüm odaklı bir

işleyiş yerine günü kurtaran kısa vadeli planlarla hareket edilmesi yıkımın boyutunu arttırdığı gibi toparlanmayı geciktiren bir faktöre dönüşmüştür.

1.5. Beklentiler, Öneriler, Talepler

Kent Platformu olarak, deprem afetinden edindiğimiz tecrübe, deneyim ve gözlemlerden yola çıkarak beklenti, öneri ve taleplerimizi kamuoyu ile paylaşıyoruz:

- Öncelikle deprem kuşağında bir ülke olmanın gerçeğiyle daha somut bir şekilde yüzleşmemiz gerektiği ve kamu harcamalarında benzer durumların önceliklerinin güçlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla deprem bütçesi harcamaları yapılırken somut gerçekçi ve çözüm odaklı olarak hareket edilmesi gerektiğini belirtmek isteriz.
- Afet yönetiminin aşırı merkezileşmiş bir bürokratik yapıyla mümkün olmadığı çok acı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde yerel bürokrasinin de merkezin taklidi şeklinde hareket etmesi yerel bürokrasiyi de inisiyatif alamaz hale getirmiştir. Afet yönetiminde merkez, yerel yönetimler, sivil toplum, iş dünyası gibi aktör ve kurumların yer aldığı güçlü koordinasyon ve müdahale kurullarının oluşturulması gerektiği, bu kurullarda sivil toplum katılımının güçlü ve çoğulcu olması gerektiği görülmüştür. Bu yönde yeni bir Yerelleştirilmiş Ulusal Afet Planı hayata geçirilmelidir.
- Depremin Türkiye'deki yıkıcı etkisi Suriye'deki yıkımı geri planda bırakmıştır. Ancak zaten iç savaşın gayriinsani koşullarında yaşayan Suriye halkı depremden dramatik şekilde etkilenmiştir. Suriye'ye yardımların güvenli ve sağlıklı ulaşabilmesi için bir insani yardım koridorunun açılması sağlanmalıdır.
- Halihazırda Diyarbakır'da en az 7236 binaya, yani en az 26 bin haneye girilememektedir. Yaklaşık 150 bin yurttaş için güvenli barınma imkanı bir an önce sağlanarak, normal yaşama dönülmesi için gerekli çalışmalar hızlandırılmalıdır.
- Çadır kentlerde temizlik hayati derecede önemli bir gündeme dönüşmüştür. Çöplerin zamanında toplanması, ev hijyeninin sağlanması için gerekli ihtiyaçların karşılanması ve sair tedbirler alınmalıdır.
- Depremzedelerin yaşadığı alanlarda belirli periyotlarla sağlık taramalarının yapılarak olası salgın hastalıklar ve diğer riskler için tedbirler alınmalıdır.
- Diyarbakır'da kira ve ev fiyatlarında depremden dolayı yaşanan artışa müdahale edilmeli, fiyatların 1 şubat düzeyinde tutulması için rayiç bedeller belirlenerek bu tedbir mekanizmasının işlemesi sağlanmalıdır.
- Ev kirasını düşüren ya da ev fiyatlarında indirim giden yurttaşlar, dayanışma kültürüne yaptıkları katkı sebebiyle onore edilerek olumlu örneklerin çoğaltılması teşvik edilmeli.
- Bütün depremzedelerin olağan hayatı aksadığından, insanların hayatlarını toparlayabilecekleri oranda krediler faizsiz bir şekilde ve geri ödemesi ötelenerek sağlanmalıdır.
- Deprem vesilesiyle konunun tüm paydaşları tarafından, bugüne kadar unutulmuş, görmezden gelinen, ihmal edilen bütün konular hatırlanarak kapsayıcı ve bütüncül bir perspektifle ele alınmalı ve hukuki eksikler giderilmelidir. Yapı üretim sürecinin tüm aşamalarının sağlıklı şekilde işlenmesini sağlayacak kanunlar, yönetmelikler bir an evvel çıkarılmalı, var olanların eksikleri tespit edilmeli ve güçlendirilmelidir.
- Kapsamlı bir afet bilinci oluşturmak için bütün kurumların kolektif bir çaba ile yediden yetmiş tüm toplumu afetlere hazırlıklı hale getirmesi gerekmektedir. Kentteki resmi ve sivil kuruluşların bu konuda bir iş birliği, görev dağılımı ve planlama içinde hareket etmesi gerekmektedir.

2. Ziyaretler ve Görüşmeler

Deprem yarattığı yıkım ve kaos sürecine ilişkin Kriz merkezimizde yapılan çalışmalar hakkında bilgi alışverişinde bulunmak, destek ve deneyim paylaşımında bulunmak üzere birçok ziyaret gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede;

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, CHP Genel Başkan Yardımcısı İlhan Kesici, İstanbul Büyükşehir Belediye başkanı Ekrem İmamoğlu, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, CHP Milletvekilleri Sezgin Tanrıku ve Kani Beko, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Afet Koordinasyon Merkezi Başkanı ve İBB danışmanları; HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, HDP Grup Başkanvekili Meral Danış Beştaş, HDP Milletvekilleri Remziye Tosun, Dersim Dağ, İmam Taşcier, Necdet İpekyüz ve Garo Paylan ile HDP, CHP, DBP, Yeşil Sol Parti, TİP, PAK, PSK, ve TDK-Tevger'in il eşbaşkan/başkan ve yöneticileri, Ekoloji Birliği üyeleri ile Avrupa'dan gelen heyetler kriz merkezimizi ziyaret etmişlerdir.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, CHP'li Büyükşehir Belediye Başkanları ve Milletvekilleri

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, HDP Milletvekilleri

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Afet Koordinasyon Merkezi Başkanı ve İBB Danışmanları

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

PAK, PSD, TDK - Tevger Genel Başkanları

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Danışmanları

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

CHP Milletvekilleri ve CHP İl Teşkilatı

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

HDP Grup Başkanvekili Meral Daniş Beştaş ve HDP Milletvekilleri

3.

Basın Bilgilendirme Toplantıları:

Kriz merkezimiz tarafından basın toplantıları, basına demeç ve basın bildirimleri gibi yöntemlerle kamuoyu bilgilendirildi. Deprem sonrası oluşan panik halinin koordine edilmesi için neler yapılması gerektiği anlatıldı. Artçı depremlere karşı alınması gereken önlemler paylaşıldı. Arama kurtarma çalışmalarına ilişkin doğrulanmış bilgiler verildi. Hasar tespit çalışmalarına yönelik güncel veriler sunuldu. İhtiyaç duyulan malzemelerin tedariki için resmi ve özel kurumlar ile halka çağrılar yapıldı.

DİYARBAKIR KENT KORUMA VE DAYANIŞMA PLATFORMU
6 ŞUBAT DEPREMLERİ KRİZ MERKEZİ RAPORU

4.

EK:1

Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu üyeleri:

1	1. Küçük Sanayi Sitesi (KSS) Başkanlığı
2	2. Küçük Sanayi Sitesi (KSS) Başkanlığı
3	3. Küçük Sanayi Sitesi (KSS) Başkanlığı
4	4. Küçük Sanayi Sitesi (KSS) Başkanlığı
5	78'ler Derneği Diyarbakır Şubesi
6	Diyarbakır Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu
7	Dicle-Fırat Gazeteciler Derneği
8	DİSK Diyarbakır Genel İş 1 Nolu şube
9	DİSK Diyarbakır Genel İş 2 Nolu şube
10	Diyarbakır Tanıtma Kültür ve Yardımlaşma Vakfı (DİTAV) Diyarbakır Şubesi
11	Diyarbakır Barosu
12	Diyarbakır Dernekler Platformu
13	Diyarbakır Dış Hekimleri Odası
14	Diyarbakır Eczacılar Odası
15	Diyarbakır Ekoloji Derneği
16	Diyarbakır Emlakçılar Derneği
17	Diyarbakır Engelsiz Bileşenler Federasyonu
18	Diyarbakır Ermeni Vakfı
19	Diyarbakır Esnaf Sanatkarlar Odası
20	Diyarbakır Genç İş Adamları Derneği (DİGİAD)
21	Diyarbakır Göç ve İnsani Yardım Vakfı
22	Diyarbakır İnşaat Müteahhitleri Derneği (DİMDER)
23	Diyarbakır İş Konseyi
24	Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Derneği
25	Diyarbakır Mermereciler ve Madenciler Derneği (DİMAD)
26	Diyarbakır Organize Sanayi Bölgesi Başkanlığı
27	Diyarbakır Otelciler Derneği
28	Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM)

29	Diyarbakır Sanayici ve İş insanları Derneği (DİSİAD)
30	Diyarbakır Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası
31	Diyarbakır Tabipler Odası
32	Diyarbakır Ticaret Borsası
33	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası
34	Diyarbakır Veteriner Hekimleri Odası
35	Diyarbakır Yenişehir Ziraat Odası
36	Doğu ve Güneydoğu İş Kadınları Derneği (DOGÜNKAD)
37	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Kadın Meclisi
38	Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti
39	Güneydoğu Optisyen ve Gözlükçüler Odası
40	Güneydoğu Tekstil San. İş İnsanları Der (GÜNTİAD)
41	İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi
42	KESK Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası Diyarbakır Şubesi
43	KESK Büro Emekçileri Sendikası Diyarbakır Şubesi
44	KESK Diyanet ve Vakıf Emekçileri Sendikası (DİVES) Diyarbakır Şubesi
45	KESK Eğitim Sen Diyarbakır 1 Nolu Şube
46	KESK Eğitim Sen Diyarbakır 2 Nolu Şube
47	KESK Enerji Sanayi Maden Kamu Emekçileri Sendikası Diyarbakır Şubesi
48	KESK Haber Sen Diyarbakır Şubesi
49	KESK Kültür Sanat Sen Diyarbakır Şubesi
50	KESK Sağlık Emekçileri Sendikası Diyarbakır Şubesi
51	KESK Tarım Or-Kam Sen Diyarbakır Şubesi
52	KESK Tüm-Bel Sen Diyarbakır Şubesi
53	KESK Yapı Yol Sen Diyarbakır Şubesi
54	Lotus Genç Alan Derneği
55	Mezopotamya Dil Ve Kültür Araştırma Derneği (MED-DER)
56	Mezopotamya Kadın Gazeteciler Platformu (MKGP)
57	Mezopotamya Vakfı
58	Ortadoğu Sanayi ve Girişimci İş İnsanları Derneği (OSGİAD)
59	Özgür Hukukçular Derneği (ÖHD)
60	Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Diyarbakır Şubesi
61	Rengarenk Umutlar Derneği
62	Rosa Kadın Derneği
63	Temizlik ve Sos. Hizmetler İşverenleri Derneği (TESDER)
64	TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
65	TMMOB Harita Kadastro Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi

66	TMMOB İç Mimarlar Odası Diyarbakır Şubesi
67	TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
68	TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
69	TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
70	TMMOB Kimya Müh. Odası Diyarbakır Şubesi
71	TMMOB Maden Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
72	TMMOB Makine Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
73	TMMOB Mimarlar Odası Diyarbakır Şubesi
74	TMMOB Peyzaj Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
75	TMMOB Şehir plancıları Odası Diyarbakır Şubesi
76	TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi
77	TOBB Diyarbakır Genç Girişimciler Kurulu
78	TOBB Diyarbakır Kadın Girişimciler Kurulu
79	Toplumsal Mutabakat Derneği
80	TURSAB Bölgesel Yönetim Kurulu Başkanı
81	TÜMSİAD Diyarbakır Şubesi
82	Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği
83	Türkiye Gazeteciler Sendikası Temsilcisi
84	Yeni Yaşam Derneği
85	Diyarbakır Rehabilitasyon Merkezleri Derneği (DİREM)
86	Kurdish Studies Center Kürt Çalışmaları Merkezi
87	Amedspor Taraftarları Derneği

DİYARBAKIR
KENT KORUMA VE DAYANIŞMA
PLATFORMU